

Raad van Almere
Postbus 200
1300 AE Almere

Onderwerp: Hyperscale in Oosterwold Almere,

Oosterwold, 31 maart 2021

Geachte leden van de Raad,

Waarschijnlijk kent u de uitzending van Lubach over datacentra wel. Ook in diverse andere media is en wordt er de laatste tijd veel gezegd en geschreven over datacentra. De plannen voor een groot datacentrum in Zeewolde zijn vergevorderd.

Wist u dat er op de grens van Zeewolde en Almere, de tweede fase van Oosterwold verkend wordt of daar nog een datacentrum gerealiseerd kan worden, een zogenaamde hyperscale van 75 hectare met een doorgroei naar 100 hectare? De locatie is opgenomen in het Handelingsperspectief voor de Oostflank van de MRA dat is opgesteld door de gemeente Almere, provincie en het rijk. Het lange termijn beeld voor de ontwikkeling van Almere waarin ook Oosterwold is opgenomen.

Wij zijn het platform Oosterwold. Verbinders tussen bewoners en overheden. Wij agenderen en organiseren rondom vraagstukken in ons gebied. Over deze ontwikkeling willen we met u in gesprek. We zien veel argumenten tegen een hyperscale, zeker in Oosterwold. Dat hangt samen met de gebiedskarakteristiek, ontwikkelingsfilosofie en de afstand ten opzichte van het bestaande stedelijke gebied, een belangrijke potentiële warmteafnemer.

Omdat het college van Gedeputeerde Staten en het college van B&W van Almere momenteel werken aan een datacenterstrategie op verzoek van het rijk (REOS) en de partners binnen de samenwerking Metropoolregio Amsterdam, gaan wij graag op korte termijn met u in gesprek over deze ontwikkeling om ons beeld nader toe te lichten. Op die manier ook invulling gevend aan de participatie die past bij majeure ruimtelijke ontwikkelingen en gewenst is gegeven de nieuwe Omgevingswet.

In afwachting van uw spoedige reactie,

Met vriendelijke groet,

Catrinus Egas

Het Platform Oosterwold

TOELICHTING

GEEN GOED VERHAAL

Het is belangrijk dat we connected zijn, zeker. Lubach maakt duidelijk dat we daar ook veel voor inleveren. Zo is de landschappelijke impact enorm. Willen we dat de entree van Almere gesierd wordt door een groot datacenter dat het zicht op de weidse open en groene polder wegneemt? Een industrieel complex dat de duisternis aan de andere kant van de A6 aantast? Past nog een datacentrum in Zeewolde bij het landschappelijke verhaal van Flevoland? Van Oosterwold? Daar wordt grenzend aan het zoekgebied voor een datacentrum de Eemvallei gerealiseerd, nieuwe door de provincie mogelijk gemaakte natuur en landschap. Dat lijkt ons niet verenigbaar met een datacentrum.

MINDER ENERGIENEUTRALER?

Willen we dat nog meer datacentra de groene energie gebruiken die we gaan opwekken met de landschappelijk zo zorgvuldig ingepaste nieuwe windparken? Midden in ons woon- en leefgebied wordt momenteel gewerkt aan een groot nieuw windpark langs de A27 dat past bij het duurzame Oosterwold. Dat dit windpark nu een datacentrum gaat voeden in plaats van een energie neutraler Flevoland zorgt bij ons voor kortsluiting.

GEEN RESTWARMTE NODIG IN OOSTERWOLD

De restwarmte van datacentra kan worden benut voor woningverwarming. Maar voor welke woningen? Initiatiefnemers in Oosterwold zijn al van het gas af en zelf in hun energiebehoefte voorzien. Het dichtstbijzijnde warmtenet ligt kilometers verderop aan de andere kant van de snelweg in Almere Stad.

Datacentrum Microsoft Middenmeer kop van Noord-Holland, bron: Hollandskroonactueel.

KOSTBAAR WATER

Ook al wordt de restwarmte afgevoerd, nog steeds zorgt de koeling met water ervoor dat de watervoorraad in de omgeving wordt aangesproken. Dat is ongewenst in een gebied waar relatief weinig oppervlaktewater beschikbaar is. Een gebied waar zich nu al problemen met de waterbeschikbaarheid voor doen. Koeling met drinkwater is eveneens ongewenst, er wordt kostbaar water verspild en casuïstiek in Noord-Holland¹ leert dat door toevoeging van chemicaliën en het oppervlaktewater waarop wordt geloosd wordt verontreinigd. Voorbeelden uit Noord-Holland leren ook dat ondanks andere koelmogelijkheden er in de regel toch gekozen wordt voor waterkoeling. Mogelijk kunnen we het daardoor op termijn ook niet meer gebruiken voor de stadslandbouw waartoe we ons contractueel hebben verplicht op voorspraak van de gemeente.

WONINGBOUWOPGAVE

Oosterwold biedt een unieke woon- en werkomgeving. Landelijk wonen in de MRA. Daar heeft u de kaders voor gesteld. Oosterwold is een uniek gebied in wording daar werken we als initiatiefnemers, bewoners en overheden aan. Het gebied ontwikkelt zich organisch en biedt ruimte voor initiatiefnemers. Volgens die filosofie zou er ruimte moeten zijn voor een Hyperscale. Maar dan dient deze ook een plan te realiseren volgens de spelregels van Oosterwold. We nemen aan dat genoemde 75 tot 100 hectare volledig benut zullen worden door datafuncties. Dat betekent rood kavel om in de taal van Oosterwold te spreken. Die spelregels zeggen ook dat maar 25% van een kavel rood mag zijn. Daar vanuit gaande zal dus een veelvoud van de hiervoor genoemde ruimte nodig zijn die ten koste gaat van de ruimte voor woningbouw; ook na aftrek van de gronden die niet voor woningbouw gebruikt kunnen worden door de milieucontouren van de snelweg en het windpark. Honderden tot duizenden woningen waar velen om zitten te springen. Kijkend naar het groeitempo van Oosterwold. Woningen die bijdragen aan een gedifferentieerd en duurzame invulling van de woningbouwopgave. Woningen die passen in het beoogde landelijke woon- en werkmilieu.

AMPER ECONOMISCH EFFECT

Veel werkgelegenheid leveren datacentra niet op blijktens uitgevoerd onderzoek door Buck Consultants in opdracht van de MRA. Was u al geïnformeerd over dit onderzoek? Ook de impact op de voor Almere belangrijke ICT sector blijkt beperkt. Een Hyperscale is net als een energiecentrale nodig voor onze moderne samenleving, maar veel lokale economische (banen)winst levert het niet op blijkt uit de onderzoeken.

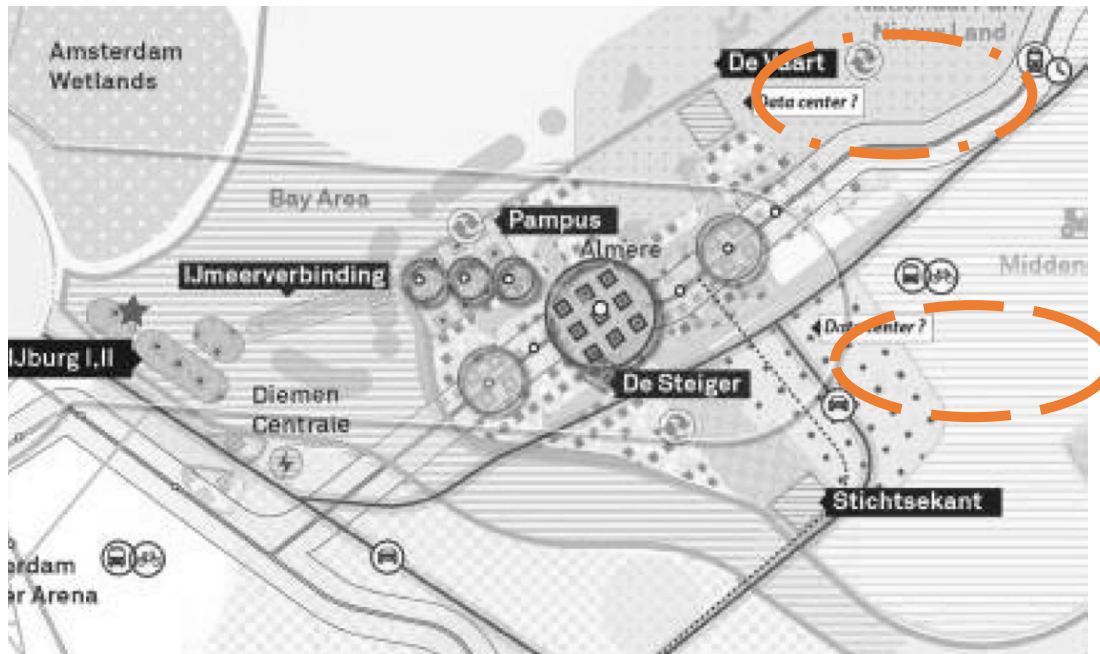
PARTICIPATIE EN BREDER PERSPECTIEF

De locatiekeuze van een datacentrum vraagt om een integrale afweging, zeker in een landelijk omgeving. Tot nu toe wordt het gesprek over deze locatie uit het zicht gevoerd en zonder dat belanghebbenden hierbij betrokken worden. Belanghebbenden dat zijn wij als bewoners van Oosterwold, maar ook de bewoners van de Eilandenbuurt, Stripheldenbuurt, de Regenboogbuurt en de toekomstige bewoners van de tweede fase van Oosterwold. Uit de spaarzame stukken die wij kennen (zie kopje stukken), maken we op dat er vooralsnog vooral economisch naar het vraagstuk is gekeken: elektriciteit, (betaalbare) grond en arbeidsplaatsen. Wij pleiten voor het inhoudelijke verbreden van het onderzoek (milieu, landschap, welbevinden, energietransitie, woningbouw, ...) en het betrekken van ons als belanghebbenden, ook in deze strategische fase en niet pas als er een bestemmingsplan met milieueffectrapport ligt.

¹ <https://nos.nl/artikel/2373234-datacenters-in-noord-holland-kunnen-leiden-tot-drinkwatertekort.html>

DRIE ALTERNATIEVEN

Een belangrijk argument om naar Flevoland te kijken is de beschikbaarheid van infrastructuur en ruimte. Die vinden we echter ook op andere locaties. Wij zien er drie, professionals kunnen er ongetwijfeld meer vinden. Ons advies aan u is om ze alle te laten onderzoeken op milieueffecten en maatschappelijke kosten en baten.

Bron: Pagina 35 Handelingsperspectief Oostflank Almere, 2020

Ons eerste alternatief staat ook in het Handelingsperspectief MRA Oostflank en ligt in **Almere Buiten**, daar liggen nog grote delen van bedrijventerrein de Vaart klaar voor gebruik. Benut deze locatie voordat hij is vol gelegd met zonnepanelen. Almere Buiten moet nog van het gas af en de warmtetransitie nog doormaken, daarvoor zijn investeringen nodig. Omschakelen naar een warmtenet gevoed door een datacentrum is daarvoor een kans. Overigens is voor zover ons bekend nog nergens in Nederland een woonwijk daadwerkelijk aangesloten op een datacentrum.

Je zou ook naar de **Omgeving van Lelystad Airport** kunnen kijken. Hier zijn al grootschalige ingrepen gedaan die zich kunnen verhouden met de schaal van een hyperscale. De windmolens staan eveneens om de hoek en ook ligt er aan de andere kant van de snelweg een forse woningbouwopgave met een duurzame ambitie; een warmtenet zou daar mede invulling aan kunnen geven. Omdat hyperconnectiviteit niet nodig is maakt de grotere afstand ten opzichte van Amsterdam niet uit.

Dan alternatief drie. In de directe omgeving van Amsterdam is **het Noordzeekanaal gebied** in beeld als *het* elektrische aanlandingspunt voor de windparken in de Noordzee. Daarom wordt in het havengebied ruimte gemaakt voor de omzetting van elektriciteit naar waterstof. Dit past bij de omslag naar een meer circulaire haven. De realisatie van een vierde Hyperscale in dat gebied past daarbij ook omdat in de directe omgeving een grote voorraad oudere woningen van duurzame warmte voorzien moet worden.

LITERATUUR

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/03/15/ruimtelijke-strategie-datacenters>

<https://www.metropoolregioamsterdam.nl/adviesrapport-over-datacenters-bouwsteen-voor-mra-strategie/>

<https://almere20.nl/wp-content/uploads/2020/10/Perspectief-Oostflank-MRA.pdf>

<https://www.metropoolregioamsterdam.nl/project/verstedelijkingsstrategie/>